N°. 73. 1852

BREDASCHE COURANT

DONDERDAG 9 SEPTEMBER.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 6den September.

In eene bijzondere briefwisseling, dezer hoofdstad leest men: «De zaak van het keizerschap is op dit oogenblik een soort van aanhangsel op de reis des Presidents door het zuiden des lands. Alle bijzonderheden der staatkunde raken voor dat groote feit op den achtergrond. Op geen tijdstip in de nieuwe geschiedenis heeft een fransch vorst zulk een lange en belangrijke reis ondernomen. De terugkomst van *Lodewijk Napoleon* zal het sein geven eener nieuwe toekomst. Reeds verscheidene malen heeft de ministerraad over die reis beraadslaagd. Men is van oordeel geweest dat zij een militair karakter moest hebben. *Lodewijk Philips* en zijne zonen die de burgerij vertegenwoordigden, konden op burgerlijke wijs reizen, omgeven van advokaten en procureurs-generaal. *Lodewijk Napoleon* moet zich vertoonen omgeven van epauletten, degens en luisterrijke uniformen, vooral in het zuiden, om de bevolking aldaar, die bekoord wordt door alles wat schittert, te treffen. Dien ten gevolge zal het geheele militaire huis van het Elysée de reis mede maken, terwijl het civiele huis te Parijs zal blijven. Men verzekert zelfs dat de heer *Bacciochi*, groot-ceremoniemeester, het hoofd van den staat niet vergezellen zal.

«De minister van oorlog, de generaal de *St.-Arnaud*, zal de eenige minister zijn dien de President overal gedurende zijne reis in de onderscheiden steden op zijde zal hebben. De andere ministers zullen elkander achtervolgelijk bij het hoofd van den staat vervangen. De een zal van Parijs naar Lyon gaan, de ander van Lyon naar Marseille, enz. Een enkel minister zal te Parijs blijven om de zaken te leiden en de correspondentie met *Lodewijk Napoleon* te onderhouden. Vermoedelijk zal zulks de minister van staat *A. Fould* zijn."

De reis van prins *Louis Napoleon* is een dag vervroegd, opdat hij zich ook te Bourges zou kunnen ophouden, waarvan de Minister van Binnenlandsche Zaken kennis heeft gegeven aan den prefect van het departement der Cher. Het reisplan blijft overigens onveranderd.

— Bij besluit van den Prins-Voorz. van den 21 Augustus jl. hetwelk thans reeds ten uitvoer gelegd wordt, is bepaald, dat 40,000 lotelingen der ligting van het jaar 1851 tot werkelijke dienst bij het staande leger zullen worden opgeroepen, en dat tevens al de militairen der ligting van 1845, die in 1852 aanspraak op ontslag zullen hebben en bij de binnen 's lands liggende korpsen onder het vaandel staan, bij voorbaat reeds dadelijk huiswaarts gezonden en onder de reserve opgeschreven zullen worden.

— Bij een besluit van den Minister van Finantiën van den 4den dezer, is de interest der schatkistbons wederom verlaagd; zullende bons van een jaar voortaan drie, bons van vijf tot elf maanden twee, en bons van vier tot vijf maanden anderhalf percent jaarrente dragen. Men ziet in dit besluit een blijk dat het geld aan de schatkist ruim toevloeit, maar elders in handel en nijverheid geene meer voordeelige of veilige plaatsing vindt.

— Volgens een Parijsch dagblad wordt er eene uitgebreide maatschappij opgerigt, wier doel is de suikerteelt en suikerbewerking in Fransch Guyana op een grooten en nieuwen voet te drijven, en wel met behulp van de straffelingen der aldaar onlangs opgerigte strafkolonie, die zich door goed gedrag onderscheiden.

— De *Moniteur* van den 5den dezer behelst officiele opgaven over Frankrijks buitenlandschen handel gedurende 1851, wij ontleenen daaraan het volgende:

De algemeene handel van Frankrijk met zijne koloniën en met vreemde landen bedroeg in 1851, in- en uitvoer te zamen genomen, eene waarde van 2787 millioen franken (berekend naar de vaste officiele prijscourant die in 1826 is vastgesteld, terwijl eene berekening naar de tegenwoordige waarde, zoo als de voor 1851 vastgestelde prijscourant die opgeeft, een verschil in minder van 173 millioen oplevert). Het gemelde totaal is 82 millioen grooter dan dat van 1850 en 320 millioen grooter dan het gemiddelde van het naast voorgaande vijfjarig tijdvak.

De algemeene invoer heeft in 1851 eene waarde van 1158 millioen bedragen (volgens de tegenwoordige koopwaarde 1094 millioen), dat is 16 millioen minder dan in 1850, doch 2 millioen meer dan het gemiddelde der laatste vijf jaren.

De algemeene uitvoer bedroeg in 1851 ongeveer een derde meer dan de invoer, namelijk 1629 millioen (volgens de tegenwoordige koopwaarde 1520 millioen), dat is 98 millioen meer dan in 1850 en 318 millioen meer dan het gemiddelde der laatste vijf jaren.

De speciale handel bedroeg in 1851 eene waarde van 2020 millioen (naar de tegenwoordige koopwaarde 1923 millioen), dat is 116 millioen meer dan in 1850, en 271 millioen meer dan in de vijf laatste jaren. De speciale handel verdeelt zich in 781 millioen invoer (eveneens als in 1850 en 22 millioen minder dan het gemiddelde der laatste vijf jaren) en 1239 millioen uitvoer (dat is 115 millioen meer dan in 1850 en 292 millioen meer dan het gemiddelde der laatste vijf jaren). Volgens de tegenwoordige koopwaarde bedroeg de speciale invoerhandel 765 millioen en de speciale uitvoerhandel 1158 millioen.

De algemeene handel, ten bedrage van 2787 millioen, is voor 72 per cent over zee geschied; dit vervoer ter zee geschiedde voor 48 per cent onder de Fransche vlag, beide deze verhoudingen komen overeen met die van 1850 en van het vijfjarig tijdvak.

Het gezamenlijk handelsverkeer van Frankrijk had voor 9 per cent met deszelfs koloniën plaats, en voor 70 per cent met Engeland, de Vereenigde Staten, Belgie, Zwitserland, Sardinie, Spanje, het Duitsche Tolverbond, Turkije en Brazilie, zijnde deze Staten hier gerangschikt naar het gewigt hunner handelsbetrekkingen met Frankrijk.

De uitvoer van Fransche producten naar Nederland is in 1851 toegenomen.

In 1851 is, gerekend naar de vaste prijscourant, voor 697 millioen aan onderscheiden voor de nijverheid benoodigde grondstoffen ingevoerd, dat is 60 per cent van het totaal van den algemeenen invoer, één per cent minder dan in 1850.

Verder was onder den algemeenen invoer een bedrag, naar de vaste prijscourant berekend, van 181 millioen aan voorwerpen van onmiddelijke consumtie, (dat is 8 millioen minder dan in 1850), en van 280 millioen aan onderscheiden fabricaten (dat is 17 millioen meer dan in 1850).

De speciale uitvoerhandel bestond, naar de vaste prijscourant, uit 386 millioen aan natuurproducten en 852 aan fabricaten, dat is 19 en 7 per cent meer dan in 1850.

Het bedrag der uitvoerpremien of *drawbacks*, die in 1851 door de Fransche schatkist betaald zijn (de premien tot aanmoediging der groote visscherij niet medegerekend) is fr. 26,582,412, dat is 4 per cent meer dan in 1850; de waarde der onder het genot van premien uitgevoerde goederen bedroeg in 1851 fr. 307,395,356 (naar de vaste prijscourant).

In de onderscheiden entrepôts is in 1851 opgeslagen voor eene waarde (naar de vaste prijscourant) van 565 millioen aan onderscheiden goederen (dat is 9 per cent minder dan in 1850).

De doorvoer bedroeg in 1851 eene waarde, naar de vaste prijscourant, van 264 millioen, dat is 2 per cent meer dan in 1850. De doorvoer kwam, gelijk in 1850, vooral uit Zwitserland, en was vooral bestemd naar de Vereenigde Staten.

De administratie der in- en uitgaande regten heeft in 1851 ontvangen: aan invoerregten fr. 117,152,812, aan uitvoerregten fr. 3,081,141 aan scheepvaartregten fr. 2,965,354, aan bijkomende regten en opbrengsten fr. 2,822,241, aan de verbruik-belasting op het zout fr. 21,812,400, te zamen fr. 147,832,957, dat is fr. 6,193,463 minder dan in 1850, eene vermindering die voorkomt uit den minderen invoer van vreemde suiker, van wol en enkele andere artikelen.

Voor het verkeer ter zee van Frankrijk met zijne koloniën en met vreemde landen is eene scheepsruimte gebezigd van 4,088,000 ton, dat is 9 per cent meer dan in 1850 en 11 per cent meer dan het gemiddelde in de laatste vijf jaren. Daarvan was 42 per cent onder de Fransche vlag, dat is omstreeks 2 per cent minder dan in 1850 en dan het gemiddelde in de vijf laatste jaren. Het aan de Fransche vlag voorbehouden scheepvaartverkeer maakte in 1851 ruim 12 per cent uit van de gezamenlijke buitenlandsche zeevaart (tegen 11 en een half per cent in 1850).

De Fransche stoomzeevaart heeft zich uitgebreid, bepaaldelijk in de voor mededinging van andere volken openstaande vaart buiten Europa: zij heeft thans 39,000 ton scheepsruimte, dat is 15,000 meer dan in 1850, en 12,000 meer dan het gemiddelde der laatste vijf jaren.

De Staten waarmede het verkeer van Frankrijk ter zee in 1851 het levendigste geweest is, zijn (gerangschikt naar de drukte der scheepvaart): Engeland, de Vereenigde Staten, Sardinie, Noorwegen, Napels, Turkije, Spanje, Rusland, Nederland, Toscana, Zweden, Brazilie. In het verkeer tusschen Frankrijk en Nederland is eene scheepsruimte gebezigd van 70,185 ton, waarvan 44 per cent onder Fransche vlag.

— Door een verkeerd sein heeft dezer dagen op den spoorweg tusschen Angoulême en Bordeaux een droevig ongeluk plaats gegrepen. Twee tegen elkander inkomende treinen zijn namelijk met kracht tegen elkander gestoten, waardoor de heer *Kenneth Mackensie* het leven heeft verloren; de overige personen, die zich op de beide treinen bevonden, zijn met den schrik en eenige kleine verwondingen vrijgekomen. Eene locomotief en vier wagens zijn verbrijzeld.

— Parijsche dagbladen berigten dat de Fransche gezant bij de Duitsche Bondsvergadering, in eene nadrukkelijke nota, op het nemen van maatregelen tegen de jegens het Fransche gouvernement vijandiggezinde Duitsche dagbladen heeft aangedrongen.

— Eene door de Turksche Regering aan de finantiers te Parijs en Londen voorgeslagen leening van vijftig millioenen francs is bereids volgeteekend. Zulks noemt men hier een opmerkelijk feit in de geschiedenis van het internationaal crediet.

— Ter beurze waren genoteerd: 3 pCt. 77; 4½ pCt. 105,40; Rom. Leening 97¼.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 5den September.

Men zegt, dat de vergadering van bisschoppen te Keulen een manifest aan den Koning heeft ingediend, houdende bezwaren tegen het verbod, om buitenlandsche katholieke scholen te bezoeken, en de beperking van den werkkring der jezuitenmissiën.

— Bij besluit des Groothertogs van Baden is de staat van oorlog, in welken dit land nog steeds verkeerde, opgeheven, met bijgevoegde aanbeveling aan de burgerlijke autoriteiten om de openbare orde ten strengste te handhaven.

— Zijne Majesteit de Keizer van Oostenrijk is den 2den dezer uit de badplaats Ischl in Weenen teruggekeerd.

— Men meldt uit Weenen, van den 3den dezer, dat de raad der ministers, onder presidentschap van den Keizer, heeft beraadslaagd over de te volgen gedragslijn na de nieuwe verklaring van Pruissen in de tolkwestie. Naar men verzekert zou besloten zijn, dat het Oostenrijksche kabinet streng aan de bepalingen van Darmstadt zou vasthouden, en aan de verbonden Staten zooveel mogelijk concessiën verleenen, om hen aan te moedigen en te ondersteunen in den tegenstand welke hen meermalen in eene moeijelijke positie geplaatst heeft.

Wat de voorstellen van Pruissen betreft, — deze zouden niet zeer aannemelijk zijn voorgekomen, hoofdzakelijk omdat deze mogendheid juist het gewigtigste punt, de regeling der tarieven, onbepaald verschuift.

— In een schrijven uit Breslau van den 2den dezer leest men: »Sedert korten tijd worden in Oostenrijk de bijbel-depôts der zendeling- en bijbelgenootschappen door de politie in beslag genomen, geregtelijk verzegeld en zoo over de grenzen gezonden. Binnen weinige dagen zijn alhier op die wijze meer dan 1000 centenaars bijbels aangekomen."

— Men herinnert zich dat voor eenigen tijd te Florence zekere *Madiai* en zijne vrouw wegens ontrouw aan de staatskerk tot eene zware criminele straf veroordeeld zijn. Deze zaak wekte veel deelneming in Engeland, waar de beide genoemde personen zich eenen tijd lang opgehouden hadden en tot het Protestansche geloof overgegaan waren. Thans leest men in Londensche bladen dat de Pruissische zaakgelastigde tegen de voltrekking van dat vonnis een protest heeft ingediend of althans daartegen opgekomen is, en namens den Koning van Pruissen, als een Protestantsch vorst en den beschermer van het Protestantismus op het vasteland van Europa, van de Toscaansche regering een nieuw onderzoek der zaak van *Madiai* gevraagd heeft.

ENGELAND.

LONDEN, den 4den September.

Er worden thans aanstalten gemaakt voor eene in Mei des volgenden jaars te Dublin te houden tentoonstelling van producten van den grond, de nijverheid en de kunst van alle natiën. Deze onderneming wordt door het Britsche gouvernement ook buiten 's lands begunstigd. Een particulier, de heer *William Dargan*, heeft met vorstelijke mildheid al de kosten der tentoonstelling voor zijne rekening genomen en daarvoor reeds eene som van 250,000 gulden aan het bestuur der tentoonstelling ter hand gesteld.

— Terwijl de jongste tijdingen uit Indie de verwachting bevestigen; dat tegen het rijk van Birmah een geregelde veldtogt zal moeten worden gevoerd, en de kosten hiervan door verscheiden dagbladen met gemelijkheid worden berekend, geeft de *Morning Herald*, het orgaan van het bewind, te kennen dat in dit geval eene nieuwe uitbreiding van het Indische grondgebied, hoe zeer eene gezonde koloniale staatkunde zich ook daartegen verklare, zoude kunnen worden gevorderd door de menschlievendheid:

»Een togt naar Ava, de hoofdstad van Birmah, is onvermijdelijk geworden; en de eene vraag is thans, of Engeland degenen, die zich aan zijne zijde zullen scharen, aan de wraak van een tyran mag prijs geven; want het is zeker dat in den aanstaanden krijg een groot aantal inboorlingen onder onze vanen zullen strijden."

— Op het meer Erie in Noord-Amerika, heeft den 20sten Augustus een verschrikkelijk stoombootongeluk plaats gehad, door het in botsing komen van de stoombooten *Atlantic* en *Ogdensburg*, ten gevolge waarvan eerstgenoemde in 30 minuten tijds in de diepte verdween, te gelijk met 300 van de 500 passagiers, die zich aan boord bevonden.

De nadere berigten omtrent deze noodlottige botsing, hetwelk onder een zware mist op het Eriemeer heeft plaats gehad, behelzen de navolgende bijzonderheden: Het grootste gedeelte der passagiers op den *Atlantic* bestonden uit Noorwegers; verscheidene van deze sprongen bij den eersten schok over boord. De kapitein hield koers naar de haven, doch het schip werd zoo lek, dat het vuur in de machine-kamer uitging. Men vermaande dadelijk de passagiers om in de open kajuit te blijven, en zich op de stoelen, bedden enz. te houden, die allen reddingsmiddelen waren, doch daar de emigranten de taal niet verstonden, werd deze raad niet gevolgd, eene menigte sprong als wanhopig in zee. De stoomboot zonk kort daarna, ongeveer ten half drie ure 's nachts. Gelukkig was de schroefboot *Ogdensburg* de zinkende *Atlantic* gevolgd, zoodat men, niettegenstaande de mist, nog 150 van de in zee drijvende schipbreukelingen redde. Ongeveer 200 personen worden als omgekomen opgegeven.

In de Vereenigde Staten worden thans gouden geldstukken gemunt, ter waarde van één dollar (*f* 2,50), die den vorm hebben van een ring. Zij zijn voorzien van het woord dollar en een randschrift.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 8sten September.

Bij Zr. Ms. besluit van den 24 Augustus ll. is voor de Militaire Akademie alhier een nieuw reglement vastgesteld, en tevens aan die inrigting den naam gegeven van «*Koninklijke Akademie voor zee- en landmagt.*"

Met den 1sten September is het nieuwe studie-jaar der Akademie aangevangen. De kweekelingen zijn dien en den volgenden dag van het verlof teruggekeerd, de nieuw aangestelde bij de Akademie ingelijfd, en hebben de lessen onmiddellijk een aanvang genomen. Zondag morgen werd in de groote zaal der Akademie, voor het Protestantsche personeel, door den Weleerw. Heer Ds. *van Gogh*, volgens jaarlijksch gebruik, het nieuwe studie-jaar met eene plegtige rede godsdienstig ingewijd.

Het getal der kweekelingen aan de Akademie bedraagt thans 270; waarvan 199 voor de land- en 71 voor de zeemagt, zijnde er 64 nieuwe kweekelingen voor de verschillende wapens te lande, en 25 voor de marine bijgekomen.

— Naar wij van goederhand vernemen is dezen morgen de telegraafdraad door het Hollandsche Diep gelegd. In ruim een half uur tijd was hij ten voorspoedigste overgebragt met eene daartoe gehuurde stoomboot. Wij mogen dus binnen weinige weken het tot stand brengen te gemoet zien der telegrafische communicatie tusschen Nederland en Belgie.

Bij Koninklijk besluit van den 30 augustus ll. is aan *P. M. van Meurs* en *A. P. van Hooff*, gewezen commiezen bij het provinciaal gouvernement van Noordbrabant, verleend een pensioen ten laste van den Staat, ten bedrage voor den eersten *f* 1333 en voor den laatsten van *f* 1166 's jaars.

— Hoezeer het eene daadzaak is, dat de heer *d'André*, minister van Frankrijk bij het Nederlandsche Hof, uit de residentie is vertrokken, en hoezeer dat vertrek in verband schijnt te staan met het vraagstuk nopens den nadruk, zoo verzekert men echter van goederhand, dat de Fransche Minister te kennen heeft gegeven, dat hij slechts voor twee of drie maanden zou afwezig blijven; zoodat er, immers op dit oogenblik, geen reden behoeft te bestaan om eenige ongerustheid over verstoring der vriendschappelijke betrekkingen tusschen Frankrijk en de Nederlanden te koesteren.

— Zijne Excellentie de Minister van Binnenlandsche Zaken is Woensdag namiddag, vergezeld van zijne echtgenoot en den heer *Mr. S. H. Anemaet*, lid der Tweede Kamer, te Zierikzee gearriveerd, en ontving in het logement het *Hof van Holland* een bezoek des Burgemeesters, die hem noodigde zijn intrek bij hem te nemen, hetwelk werd aangenomen. Spoedig wapperden vele vlaggen; des avonds bevonden zich eenige aanzienlijken bij den Burgemeester en werd den Minister eene serenade bij fakkellicht gebragt. Donderdag morgen deed Zijne Exc. een rid door Schouwen, bezocht de garancinefabriek en verleende ten raadhuize audientie. Het carillon deed zich bij herhaling hooren en dien dag werden nog meer vlaggen uitgestoken. De Minister verliet in den namiddag Zierikzee en vertrok naar Stavenisse, om daar zijn nachtverblijf te houden en den volgenden dag naar Bergen-op-Zoom te vertrekken. Zaturdag is Z. Exc. te 's Hage teruggekomen.

— Men schrijft uit 's Gravenhage van den 5den September:

«Gisteren heeft het comité van defensie nog eene vergadering gehouden en daarna zijne werkzaamheden geschorst, en hebben de leden tot nadere bijeenroeping de residentie weder verlaten."

— Uit 's Hertogenbosch, wordt van den 5 September geschreven:

«Jl. Zaturdag heeft alhier eene belangrijke beraadslaging plaats gehad tusschen den waterstaat en de militaire genie. Het gold de beperkte digting van het Schansche Gat, ook genoemd het kanaal van St. Andries; die beraadslaging is naar wensch afgeloopen; beide ligchamen zijn het omtrent de daarstelling van die beperkte digting (voorloopig tot de hoogte van den Overlaat bij Heerewaarde) volkomen eens geworden. Deze goede overeenstemming bewijst, dat alle hooge ambtenaren en autoriteiten met de hooge regering ijveren, om de provincie Noord-Brabant zoo veel mogelijk van het water, althans van het zomer-opperwater te bevrijden. Het is alsnu te hopen, dat met genoemd werk spoedig een aanvang zal worden genomen. Door het digten van gemeld kanaal zijn de stad 's Hertogenbosch en hare omstreken van de overstroming der Aa bevrijd, dat daardoor steeds zijn koers neemt en waar, zoo als dit ook thans plaats had, weiden en vruchtbare akkers in het midden van den oogst overstroomd.

— Zaturdag avond is het gaz licht voor de eerste maal te Dordrecht ontstoken geworden. Hoewel deze eerste proeve op enkele plaatsen niet aan de verwachting beantwoord heeft, zoo heeft het geheel toch bevredigende resultaten opgeleverd, en er is geen twijfel aan, of men zal weldra, na gedane regelingen, overal eene verlichting hebben, die aan de daarvan gekoesterde verwachting ten volle beantwoordt.

— Den 3 dezer had te Gorinchem, op het plein voor de groote kazerne, eene belangrijke tentoonstelling van vee plaats, en werden 34 prijzen toegewezen. Na den afloop vereenigde zich een vijftigtal leden aan een diner, ten huize van den heer *van Alphen*.

— Het groot muziekfeest te Amsterdam, in de lokalen van het Park,

ving Vrijdag avond ten zeven ure aan, toen de leden der verschillende liedertafels door het bestuur der Amsterdamsche liedertafel *Eutonia* ontvangen en naar de groote feestzaal geleid werden, die met een buitengemeen talrijk en uitgelezen publiek vervuld was. Die zaal prijkte met de wapenborden der steden wier liedertafels deel aan het concours namen, terwijl de banieren dier vereenigingen op het orkest waren geplaatst, en die der overige liedertafels op verschillende plaatsen waren nedergezet. — Ten acht ure verscheen de liedertafel *Eutonia* in de zaal, begaf zich, met hare banier, naar het orkest, en zong, onder de leiding van den directeur *Bertelsmann*, een welkomsgroet, waarvan de muziek door dezen was vervaardigd, en die luide werd toegejuicht. Vervolgens had, overeenkomstig het programma, het eerste deel van het concert plaats. Het groot orkest van den heer *Stumpff* voerde, onder diens leiding, de volgende stukken uit: feestouverture van *van Bree;* fantaisie *les Huguenots* van *Meijerbeer*, en ouverture *Fidelio* van *Beethoven*. Uit hoofde der in de zaal heerschende warmte werd het tweede deel van het concert niet ten gehoore gebragt, en oordeelde de commissie het beter de feestgenooten in den tuin te doen bijeenkomen, waar zij op de harmoniemuziek van het orkest des heeren *Stumpff* en op eenige zangstukken, door de liedertafel *Eutonia* uitgevoerd, onthaald werden. Men bleef tot na middernacht in vrolijke stemming bijeen.

Zaturdag voormiddag werd in het Park repetitie der ensemblestukken gehouden en de volgorde, waarin de negen mededingende liedertafels des avonds den wedstrijd zouden houden, door het lot dus aangewezen: 1 *Arion*, Alkmaar; 2 Schiedam; 3 *Amphion*, Rotterdam; 4 *Amstels Mannenkoor*, Amsterdam; 5 *Oefening* en *Uitspanning*, 's Hertogenbosch; 6 *Caecilia*, 's Gravenhage; 7. *Avondster*, Leyden; 8 *Saffo*, Hoorn en 9 *Euterpe*, Amsterdam, elke van welke liedertafels twee stukken zou voordragen, terwijl de drie ensemblestukken zouden worden uitgevoerd door de feestgevende liedertafel *Eutonia* en elf verschillende uit andere steden.

De Zangwedstrijd liep des avonds naar genoegen af. N°. 5, *Oefening en Uitspanning*, van 's Hertogenbosch, behaalde den eersten prijs voor de best gekeurde voordragt; N°. 6, *Caecilia*, 's Gravenhage, den tweeden prijs, en N°. 9, *Euterpe*, van Amsterdam, den derden prijs, terwijl de vierde prijs, voor de liedertafel van de verst afgelegene plaats, mede aan N°. 5 is toegekend. De eerste prijzen bestaan uit eene gekroonde lier, wier snaren met lauwerkransen omvlochten zijn, op den band der kroon leest men *Eutonia*, en op den rand der daaronder hangende medaille *Zangwedstrijd te Amsterdam*, in gouden letters op blaauw email; terwijl het Amsterdamsche wapen op de lier is aangebragt. De derde prijs bestaat uit eene gekroonde medaille, en de vierde enkel uit eene medaille met randschrift.

— Uit het verslag der 23ste algemeene vergadering der maatschappij tot bevordering der toonkunst, te Amsterdam gehouden, blijkt dat de premie van *f* 200, voor eene ouverture voor *Vondels Lucifer* is toegekend aan den heer *J. A. v. Eyken*, te Amsterdam, die ook premien heeft bekomen voor een orgelsonate, hymne en zes liederen. Ook zijn bekroond de heer *Welberg*, van Utrecht, voor eene orgelsonate, en de heer *Hol*, van Amsterdam, voor zes liederen.

In dezelfde vergadering is van wege de Maatschappij eene som van *f* 15,000 beschikbaar gesteld tot het vieren van een luisterrijk muzijkfeest in 1854 te Rotterdam, ter gelegenheid van het 25jarig feest van de stichting der Maatschappij.

— Te Utrecht is den 2 dezer, in ruim 71jarigen leeftijd, overleden de heer *A. Numan*, med. doctor, rustend hoogleeraar in de veeartsenijkunde, secretaris der commissie van landbouw in de provincie Utrecht, ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw en kommandeur van die der Eikenkroon.

— Den 31sten Augustus heeft eene commissie van de gezamentlijke arrondissements-ijkers in dit rijk, aan den heer *R. Lobatto*, adviseur voor de zaken der maten en gewigten bij het departement van binnenlandsche zaken, en hoogleeraar in de wiskunde aan de koninklijke akademie te Delft, ter gelegenheid van zijne benoeming vóór 25 jaren tot eerstgen. betrekking, een smaakvol zilveren geschenk aangeboden, met uitdrukking van hunne bijzondere achting en genegenheid, en van hunne waardering zijner groote verdiensten en bemoeijingen ter bevordering van het Nederlandsche maten- en gewigten-stelsel.

— Den 30sten ll. werd te Gorsel de eerste algemeene vergadering der vereeniging *Nederlandsche Mettray* gehouden. Twaalf leden der hoofdcommissie en vier commissarissen waren tegenwoordig. Tot voorzitter der hoofdcommissie [illegible] *Schimmelpenninck van der Oye*, onder-voorzitter de heer *J. A.* ridder *van der Heim van Duivendijke* en tot secretaris ds. *G. R. Erdbrink*. Een hoogstbelangrijk en uitgebreid verslag over den toestand van de vereeniging in het algemeen en van de kolonie in het bijzonder, werd door commissarissen uitgebragt: wat de vestiging en inrigting der kolonie betreft bij monde van den heer *W. A. Suringar*, wat den landbouw betreft bij monde van den heer dr. *A. Brandts*. Volgens dit verslag was de kolonie den 19 december 1851 geopend en telde thans 48 kweekelingen geplaatst in vier woningen, het geschenk der Vorstelijke Familie. Het getal der leden beliep einde 1851 1271, dat der begunstigers 210 en dat der afdeelingen 21. Hoogstgunstig waren de aanvankelijk verkegen resultaten, gelijk het verslag, dat eerlang gedrukt en aan de leden zal toegezonden worden, daarvan menige proeve aanbood. De woningen der kweekelingen zullen met twee vermeerderd worden als geschenk van twee menschenvrienden. Ook zal weldra worden overgegaan tot de daarstelling van een bouwhuis, waardoor het aanleeren van den landbouw zal bevorderd worden. Door den thesaurier, den heer *J. L. Umbgrove*, werd rekening en verantwoording gedaan van de bijeengebragte gelden tot stichting der kolonie. Na betaling van het landgoed *Rijsselt*, en de eerste inrigting der kolonie levert dit fonds een batig saldo op van *f* 8165.13½. De begrooting van ontvangsten en uitgaven over 1853 voor het dagelijksch beheer der kolonie werd vastgesteld, en na de verrigting van eenige huishoudelijke werkzaamheden, deze eerste algemeene vergadering gesloten.

— Den 4 September heeft aan het bureau van den internationalen telegraaf, in het gebouw van het ministerie van binnenlandsche zaken te 's Gravenhage, de uitgeschrevene aanbesteding plaats gehad tot het verrigten van eenige werkzaamheden, vereischt tot de daarstelling van het gedeelte van den onderzeeschen telegraaf, van het gebouw van genoemd ministerie tot aan het strand, nabij den vuurtoren, te Scheveningen; welk werk is aangenomen door den heer *W. H. van Zanten*, te 's Gravenhage, voor de som van *f* 1780.

— Een voornaam ingezeten van Dordrecht, de heer *P. van de Wall*, heeft eene aanzienlijke som afgezonderd om de Nieuwe Kerk der Hervormde Gemeente aldaar van een orgel te voorzien, waarvan de vervaardiging aan de firma *Batz en C°.* te Utrecht is of zal worden opgedragen.

— Door het bestuur der stad 's Gravenhage is thans eene verlichting van den Scheveningschen-straatweg tot stand gebragt. In den avond van den 5den September hebben de lampen in de reverbères voor 't eerst gebrand. Uit hoofde van het drukke en steeds toenemende verkeer langs dien weg, wordt deze verlichting als eene belangrijke verbetering beschouwd.

De badplaats Scheveningen wordt thans zeer druk bezocht. Tot en met 31 Augustus jl., waren aan de stedelijke bad-inrigting reeds 18,854 baden gegeven en in de drie eerste dagen van September, werd dat cijfer met nog 651 vermeerderd; totaal 19,505 baden.

— Langs den Hollandschen ijzeren spoorweg zijn, gedurende de maand Augustus, 116,127 reizigers vervoerd, terwijl de opbrengst van reizigers, goederen enz. *f* 124,645.51. heeft bedragen. — Langs den Rijn-spoorweg zijn 60,173 reizigers vervoerd; pe opbrengst van reizigers, goederen enz. was *f* 100,822.59½.

— Dezer dagen heeft de heer *J. H. Levyssohn* een geschrift uitgegeven, getiteld: *Bladen over Japan*, met eene afbeelding van het eiland Decima. Dit geschrift behelst eene verzameling van stukken tot toelichting van de vroegere en latere betrekkingen van de Nederlanders en andere volken tot het land, hetwelk zoozeer de aandacht trekt door zijne bijzondere staatsinrigting en door de pogingen van verschillende zijden, om handelsverbindtenissen met hetzelve aan te knoopen. De heer *Levyssohn*, die gedurende vijf jaren opperhoofd van den Nederlandschen handel op Japan geweest is, laat geene gelegenheid voorbijgaan om op eene bezadigde en degelijke wijze de aanvallen af te weren, welke buitenlanders zich vaak ter zake van onze betrekkingen tot Japan tegen Nederland hebben veroorloofd. Ten besluite van deze *Bladen* geeft de heer *Levyssohn* een bibliographisch overzigt over hetgeen nopens Japan, van de eerste aanknooping der betrekkingen met de Portugezen, tot den tegenwoordigen tijd, is in het licht gekomen, waaruit blijkt, welk een ruim aandeel Nederlanders daaraan hebben gehad.

— De *Nieuwe Noordbrabander* vermeldt, dat bij het Zondag gewoed hebbende onweder, de bliksem in de protestantsche kerk te Engelen geslagen is, de toren der kerk is verbrijzeld en aan het orgel is groote schade toegebragt. Gelukkig is door dit toeval geen brand ontstaan en was er geen godsdienstoefening, anders zoude men welligt menschenlevens te betreuren hebben.

— Uit Utrecht schrijft men van eergisteren:

«Heden namiddag hadden wij alhier een zwaar onweder vergezeld van veel regen en ijsstukken. Te 2 ure teekende geen der meteorologische instrumenten op het observatorium alhier eenige bijzonderheid aan; alleen was de afwijking van de magneetnaald veel minder dan de vorige dagen op hetzelfde uur. Te 3 ure 40 minuten kondigde zich echter door een aanhoudend rollen des donders in het oost-zuidoosten eene bui aan, die, naar het noorden gaande, de stad naderde. Even na 4 ure begon het groote droppels te regenen; te 4¼ ure vielen er met den regen stukken ijs van eene lensvormige gedaante, die van 6 tot 10 Nederlandsche strepen in derzelver grootste middellijn hadden. Uitwendig waren zij met eene losse helder doorschijnende ijskorst omkleed, door welke men eenen witten ondoorschijnenden kern kon zien, die bijna de grootte eener gewone erwt had. Gelukkig was er slechts weinig wind, anders had hierdoor aan glasruiten eene groote schade kunnen worden aangerigt. Bij afwisseling vielen er donderslagen, somtijds van verschillende kanten van den horizon. De wind, die te 2 ure zuidoost was, werd achtereenvolgens oost, noord en noordwest. Kort vóór 5 ure was de regen zeer sterk, zoodat hij te 5 ure reeds ter hoogte van 14,6 strepen gevallen was. Van ongelukken door den bliksem in de stad veroorzaakt hebben wij niets vernomen. Ook verdient het opmerking dat de temperatuur na de verschillende onweersbuijen van den laatsten tijd zoo weinig is gedaald.»

— Uit Gorinchem schrijft men van den 6den dezer:

«Gisteren sloeg, aan den Uppelschen dijk, de bliksem in een huis, baande zich eenen doortogt door hetzelve, zonder brand te veroorzaken, verbrijzelde eenige kopjes en schoteltjes, welke op tafel stonden, alsmede hangklok en spiegel, terwijl een meisje van circa 20 jaren aan den dijk en een kind aan het hoofd getroffen werd, welke zich niet buiten levensgevaar bevinden. Ook sloeg de bliksem een boom door midden, welke voor het huis stond.»

— Het onweder, dat den 30sten der vorige maand zoo vele gemeenten geteisterd heeft, bragt ook die van Nykerk groot nadeel toe. Onder zwaren donder en bliksem stortten hagelbuijen uit, die de te veld staande tabak zeer veel schade toebragten. Men begroot de daardoor aangebragte schade op circa *f* 60,000.

— Uit Meppel deelt men het volgende mede:

«Onder de onderscheidene voorwerpen, die er nu en dan, bij het graven der Hoogeveensche vaart, gevonden worden, verdienen twee eenige vermelding; het een, zijnde een mans gouden vingering, om zijne buitengewone dikte, zwaarte en fijnheid van goud; en het ander, een zilveren oorijzer, om het antieke.

«Beide deze voorwerpen, die voor eenige dagen in het Meppelerdiep gevonden en door den heer *B. Roelink*, goud- en zilversmid alhier, ingekocht zijn, heb ik ter bezigtiging gehad; het oorijzer is wel dik, maar zeer smal; het heeft overal dezelfde breedte, welke niet meer bedraagt dan de middellijn van een gewonen pijpsteel; stiften bevinden er zich niet aan; de einden loopen slechts rond toe, zijn eenigzins gefatsoeneerd en met oogjes voorzien, waaruit men kan besluiten, dat er eenig versiersel, ringen, bellen of zoo iets, ingehangen heeft. Het een en ander doet vermoeden, dat het een Drentsch oorijzer is en wel uit den vroegen tijd, waarin het dragen van dit hoofdversiersel in deze provincie in gebruik raakte, en het daarom misschien wel 2 à 300 jaren oud zal zijn.»

KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIJKEN TE BREDA.

Aan belanghebbenden wordt bij dezen bekend gemaakt, dat bij opgemelde Kamer steeds zijn en achtervolgens voor eenige dagen worden ontvangen onderscheidene, dikwerf belangrijke, opgaven en tabellen, betreffende den *binnen- en buitenlandschen handel, de scheepvaart en het fabrijkwezen* (breeder vermeld in het te 's Bosch uitkomende dagblad *de Nieuwe Noord-Brabander*), en dat daarvan door een ieder inzage kan worden genomen ten Kantore van den medeondergeteekenden, Secretaris dier Kamer, in de Karrestraat, alhier, Wijk A, N°. 11.

Wordende wijders ter kennisse van H.H. handelaren en fabrijkanten gebragt, dat, met wijziging van het vroeger bepaalde, de gewone zittingen der Kamer thans gehouden worden op den *eersten Dingsdag van iedere maand, des avonds ten 7 ure*, ten Raadhuize dezer stad, alwaar een ieder in de gelegenheid is gesteld om zijne belangen te komen voordragen.

BREDA, 7 September 1852.

De Kamer voornoemd,
J. A. VAN DER BURGH,
Voorzitter,
Ter ordonnantie van dezelve,
P. J. J. HOLLINGERUS PIJPERS,
Secretaris.

GRAANMARKT.

AMSTERDAM, 6 September.

TARWE en ROGGE tot vorige prijzen weder met weinig handel. Verkocht van Tarwe: 128, 129 ℔ bonte Poolsche *f* 310, 313; 125 ℔ dito *f* 304, 308; 130, 131 ℔ Pommers. *f* 269, 272; 122 ℔ Oldammer *f* 200. Van Rogge in Entr.: 119 ℔ N. Petersb. *f* 175; in Cous.: 124 ℔ Pruissische *f* 201; 122 ℔ Odessa *f* 184.

GERST en HAVER zonder handel.

BOEKWEIT als voren: 120 ℔ N. zwarte Gron. Zand *f* 178 zeilende.

KOOLZAAD, Brielsch 49 P. vl.; op 9 vaten Olie te leveren: in Sept. eerstk. 53 P. vl.; in April eerstk. 57 P. vl.

LIJNZAAD een doen: 109, 110 ℔ Riga *f* 240.

RAAPOLIE: op 6/w. *f* 32; Vlieg. *f* 31; 1 Oct. eerstk. *f* 31¼; 1 Nov. eerstk. *f* 32; 1 Dec. eerstk. *f* 32½; 1 Mei eerstk. *f* 33½.

LIJNOLIE: op 6/w. *f* 31¾; Vlieg. *f* 30¾.

HENNEPOLIE: op 6/w. *f* 39.

RAAPKOEKEN, per 1040 st., *f* 58 à 62. — LIJNKOEKEN, per 104 st., *f* 8½ à *f* 10½.

MARKTPRIJZEN DER STAD BREDA,

VAN DEN 7. SEPTEMBER 1852.

Het Nederl. Mudde Tarwe	van *f*	0,00	tot *f*	9.90.
Het dito dito Rogge Oude	» »	0,00	» »	6.35.
Het dito dito Rogge Nieuwe	» »	6,20	» »	6.50.
Het dito dito Boekweit op wigt (70 Ned. Pond.)	» »	0,00	» »	0,00
Het dito dito Boekweit	» »	0,00	» »	5,50.
Een grof Tarwe-brood, van een pond Nederl			»	0,17
Een lucht Tarwe-brood, van zeven oncen vijf lood Nederl.			»	0,17
Een Fransch- of Witte-brood, van een pond Nederl.			»	0,26½
Een Rogge-brood, van 3 pond Nederl.			»	0,29.
Een Nederl. pond Tarwe-meel			»	0.32.
Een dito. pond grof Tarwe-meel			»	0.16.
Een dito pond Boter			»	0.71.
Zand-Aardappelen (Vat of Mudde)	*f*	0,00	tot *f*	1,90
Het 1000 Eiken Telhout			»	2.30.
Het 1000 Doof Hout			»	1.80.
De kar Spaanders			»	2.85
De » Struiken			»	2.80
De 100 Mutsaard			»	3.50.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (7 *September*) was de fondsnotering: Ned. 2½ pCt. 64 7/16, ½; 3 pCt. 77 7/16, ½; 4 pCt. 96 5/8, ¾, 5/8; 4 pCt. O. Ind. Leen. 96 5/16; Amort.-Syndik. 3½ pCt. 95, ¼; Handelm. 124 3/4; Aand. Rijnspoorw. 101½; Aand. Ned. Bank 127; Belgie 2½ pCt. 52 15/16, 7/8; Fr. Oblig. 3 pCt. 72 5/16, ½; Spanje, onbep. st. 23 3/16, ¼; 3 pCt. 49 13/16, 7/8; 3 pCt. Binnenl. à 6/m. 45, 1/16; Coup. Bewijzen 2 15/16; Amort.-Syndik. 6 1/16; Portugezen te Londen 5 pCt. 43 1/8, 3/8; Id. 4 pCt. 39½, 40; Rusland 5 pCt. 109 3/4; Id. 1828—29 107 7/8; 4 pCt. bij *Hope* 91½; Id. bij *Stieglitz* 91 1/8; Id. 5de Serie 90 7/8; Certif. van Assign. 6 pCt. 73; Polen Certif. 4 pCt. 86 1/8, ¼; Aand. met Loten 159¾, 160; Oostenr. Metall. 77 5/16, 9/16; Nieuwe 2½ pCt. 39 11/16, 40¼; Nieuwe 5 pCt. 90 5/8, 11/16.

Advertentiën.

*** Heden overleed alhier, onze waarde Vader en Behuwdvader, den Heer P. GRASVELD, in den ouderdom van vijf en zeventig jaren.

W. T. GRASVELD.
Uit aller naam.

BREDA, den 4. September 1852.

Geregtelijke Aankondiging.

De Hooge Raad der *Nederlanden* heeft, op den 14den Augustus 1852, aan CORNELIS BLIECK, wonende te *Raamsdonk*, den 26sten April 1832 geboren te *Delft* uit het huwelijk van GRIFFEM (of GRIFFIN) BLIECK en ELISABETH TIRION, beiden overleden, verleend *Venia Aetatis* of Brieven van Meerderjarig-verklaring, welke, na goedkeuring des Konings, bij besluit van den 23sten Augustus 1852, N°. 47, van kracht zijn, en hem geven al de Regten bij de wet aan Meerderjarigen toegekend, behoudens de bepaling van Art. 478 van het Burgerlijk Wetboek.

EYSSELL,
Procureur bij den Hoogen Raad.

*** Er worden ten spoedigste gevraagd *twee* **BEKWAME STEENHOUWERS**, voor een goed daggeld, bij NICOLA en POST te *Arnhem*, Brieven *franco*.

HOF VAN HOLLAND.

De Ondergeteekende als Huurder van het Koffijhuis *HET HOF VAN HOLLAND*, berigt bij deze, dat zijn LOKAAL, te beginnen met *Zondag den 12. dezer*, voor het Publiek zal zijn **OPENGESTELD**. Hij beveelt zich in ieders gunst, en vleit zich door eene beleefde en zindelijke bediening, gepaard bij goede dranken, zich die gunst waardig te zullen maken.

JOS. LOOS.

NB. Bij Bovengemelde zijn nog ABONNEMENTEN te verkrijgen op de NIEUWE ROTTERDAMSCHE- en STAATS-COURANT, HANDELSBLAD, NIEUWE NOORD-BRABANDER en L'INDÉPENDANCE.

*** De Ondergeteekende maakt aan zijne geëerde Begunstigers bekend, dat hij, ten gevolge der inwendige Verandering en Verfraaijing, welke zijn **KOFFIJHUIS-LOKAAL** heeft en nog moet ondergaan, genoodzaakt is, hetzelve aanstaande *Vrijdag en Zaturdag den 10den en 11den dezer maand*, GESLOTEN te houden.

J. A. F. VAN DEN MUIJSENBERG.

*** Dat de Longtering niet meer eene ongeneesbare Ziekte is, bewijst Dr. JULIUS LOBETHAL, practiserend Doctor in de Genees- en Verloskunde te Breslau, Lid van onderscheidene geleerde genootschappen, enz., aan ingewijden en leeken.

Eene kleine brochure, die eene gemoedelijke, voor ieder verstaanbare wetenschappelijke Verhandeling daarover bevat, wordt in onderstaande Depôts voor 15 c. verkocht.

Dr. HORNER heeft Dr. Lobethal's Essence in zijn gasthuis aan lijders toegediend, waarop deze treurige Ziekte reeds aanzienlijke verwoestingen had aangerigt en geeft in dit Boekje verslag der verschillende behandelingen en uitkomsten. Verouderde heeschheid en hoest, pijn op de borst en opgeven, zwaarte in de borst en steken, alle voorteekenen der Ziekte, worden op eene gemakkelijke wijze daarmede genezen.

Amsterdam, Verkoophuis.	Bergen-op-Zoom, D. Pouwels.
Breda, Wed. Wijnen Bolle.	Den Bosch; F. L. Welsch.

UIT DE HAND TE KOOP:

Eene moderne HEERENHUIZINGE, bevattende drie Beneden- en vier Bovenkamers, Keuken, Kelder, Zolder, enz., Groote TUIN, STALLING en SCHUUR. En een daarnaast gelegen Klein HUISJE met twee Vertrekken. Alles gelegen in het Dorp *Terheyden*, Prov. *Noord-Brabant*. Adres met *franco* Brieven, onder Lett. L., Distributie-Postkantoor aldaar.

UIT DE HAND TE KOOP:

Een Zwart Engelsch **MERRIE RIJPAARD**, geboren 1845, buitengewoon mak en zeer snel dravend; te bevragen bij den Notaris M. H. C. VAN WEEL te *Oosterhout*.

*** Door W. J. THIEME te *Zutphen* is uitgegeven:

WAT IS WAAR, WAT ONWAAR IN HET DIERLIJK MAGNETISME?

KRITISCHE BESCHOUWING DER MESMERISCHE DAADZAKEN EN THEORIEN,

DOOR

DANIEL NOBLE,

Geneesheer te MANCHESTER.

Uit het Engelsch vertaald

DOOR

J. N. RAMAER, M. D.,

Eersten Geneesheer bij het Provinciaal Krankzinnigen-Gesticht te Zutphen, enz.

Prijs f 1,60.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.